

rijke rotswanden werden later gezien aan de O.zijde, langs het Maasdal. Tegen de noordelijke punt van den St. Pietersberg en van daar langs de O.zijde van den berg tot nabij Slavante, is bewaard gebleven een gedeelte van het Midenterras. De tijd ontbrak om eene mooie ontsluiting van de löss van het Midenterras te zien. Deze ontsluiting ligt in den weg, die langs het hoog-reservoir der Waterleiding naar beneden voert. In dien weg is ook te zien het meest noordelijk voorkomen van het krijt, terwijl op korten afstand er van in de löss gevonden wordt eene dunne laag grint, bestaande uit kleine rolsteen en kleine stukken scherpkantigen vuursteen. Op eenigen afstand daaronder blijkt de löss eenigszins gelaagd. Enkele lösskindl werden daar ook gevonden, evenals enkele verspreide rolsteen en scherpkantige stukken vuursteen. Het genoemde grintlaagje en de gelaagde löss hellen eenigszins in noordelijke richting.

Bij deze merkwaardige löss-ontsluiting kon nog worden opgemerkt, dat het bovenste gedeelte over eene hoogte van 2 à 3 M. geheel veranderd is. Die verandering reikt juist zoover als de wortels der planten, waaruit mag afgeleid worden, dat de verandering hare oorzaak vindt in den plantengroei. Onder de veranderde laag vertoont de lösslaag op enkele plaatsen lange dunne kanalen, somwijlen vrij diep doorgaande. Enkele dier kanalen zijn hol en aan de binnenzijde bedekt met een dun laagje kalk. Andere bevatten nog de resten van de wortels van vroegere boomen.

Vanaf het N.-gedeelte van het plateau voerde de weg zuidwaarts en ontmoette men al spoedig op korten afstand ter linkerzijde van den weg eene dier merkwaardige kegelvormige uithollingen, die zoo talrijk op den St. Pietersberg voorkomen. Zij ontstaan door instortingen van aard- of orgelpijpen, zooals nader kon aangetoond worden. Die trechters bevatten somwijlen zeldzame planten van den St. Pietersberg. De genoemde instorting heeft eene doorsnede van ruim 20 M. bij eene diepte van ruim 8 M. Op eenigen afstand kon men nog twee andere trechters waarnemen, en later werden langs den weg nog meerdere aangetroffen, sommige zeer diep en geheel begroeid.

Nabij de hoeve Zonnenberg bereikte men den westelijken dalwand van de Maas. Van hier uit had men een prachtig uitzicht over het Maasdal en kon getoond worden het gedeelte midenterras, reeds boven vermeld. Hoewel de steilwanden tusschen het Midenterras en het Hoofdterras afgevlakt zijn door afdrijven van löss, zoodat de overgangen meer vloeiend en geleidelijk zijn, kon men toch in het landschap de afscheidingen in 't algemeen waarnemen, op enkele plaatsen zelfs zeer duidelijk. De kerk van St. Pieter ligt op het Midenterras. Aan de andere zijde der Maas liggen de kerken van Heer en van Gronsveld, welke van hieruit zichtbaar zijn juist op den rand van het Midenterras aan de O.-zijde der Maas. Tusschen beide resten van het Midenterras strekt zich het lagere vlakke Maasdal uit, d.i. het Laagterras.

Even voor Slavante bereikte men de krijtrotsen, die van hier zuidwaarts tot ver over de Belgische grens den westelijken dalwand van de Maasvallei vormen.

In een klein boschje, thans afgekap, ontwaarde men een gat in den grond, ontstaan door eene instorting van een der onderaardsehe gangen. Op den bodem van dit gat en tegen de wanden — ge-

lukkig moeilijk te bereiken — groeiden eenige exemplaren van den vrij zeldzaam voorkomenden varen: *Polystichum aculeatum*. Deze vindplaats is door Dumoulin — Guide du botaniste — aangegeven en sinds 1868 heeft de plant zich daar staande gehouden.

Een weinig verder was op een drietal plaatsen, zichtbaar de invloed van den plantengroei op den onderliggenden mergel. De wortels der planten dringen door in de smalle spleten van den mergel en ontijzeren hem, zoodat hij daar van geel, wit wordt. De afstervende en verrotte planten laten aan de oppervlakte van den mergel de opgenomen ijzerverbindingen achter, die zich met de daar aanwezige klei tot een bruine laag vermengen.

Toen bereikte men het Chalet. Daar werd gerust. 't Was ook zoo warm.

(Wordt vervolgd).

Museum-tuin.

In den Museumtuin is eene vermoedelijke kruising ontstaan tusschen *Digitalis grandiflora* × *Dig. purpurea*.

'k Wil gaarne zaad der F1 generatie afstaan aan belangstellenden, indien dit ontstaat (?).

De F1 plant werd waarschijnlijk bestoven met eigen stuifmeel en met stuifmeel van *Digitalis grandiflora*.

De bastaard is zalnkleurig rood met diep-ingesneden bloemen, het blad houdt het midden tusschen dat van *Dig. grandiflora* en van *Dig. purpurea*.

Desverlangend stellen we 'n weinig zaad van doelbewuste kruising, *D. purp.* × *D. grandiflora*, ter beschikking.

* * *

In 1914 vond ik, in 't broek te Spaubeek, een *Coronaria Flos cuculi alba*. De bloemen werden in dat jaar met eigen stuifmeel bevrucht en haar zaad werd uitgestrooid.

Weér ontstonden daaruit witte koekoeksbloemen; wij hebben dus met een constant type te doen en kunnen haar feitelijk als soort beschouwen.

* * *

Een zelfde resultaat verkreeg ik met 'n witte aardbei, gevonden op den St. Pietersberg. (Zie verslag maandel. vergadering in dit nummer).

Ze stond daar tusschen *Fragaria vesca* (rood). De vruchten weken, behalve in kleur en grootte, ook in geur af. De middellijn der vruchten bedraagt tot 2½ c.M.; geur en smaak zijn buitengewoon aromatisch.

Na zelfbestuiving, kreeg ik weer planten, die in niets van de moederplant afweken.

Ik wil er hier op wijzen, dat de plant waard is, in particuliere tuinen aangekweekt te worden.

Immers ze munt uit door enorme vruchtbaarheid en zeer lekkeren smaak.

Met genoegen sta ik daarom planten af, tegen vergoeding van porto.

* * *

Voorts werden er in den Museumtuin enkele planten van *Centranthus ruber* D. C., afkomstig van 'n muur te Margraten, geplant.

De zaden, welke hiervan op den grond vielen,

ontkiemden en leverden individuen, waarvan 'n gedeelte rood, 'n ander gedeelte wit bloeit.

Op de ouderplant ziet men, naast de talrijke roode bloemen, ook enkele witte.

't Komt mij voor, dat de witte planten ontstaan zijn uit zaad van de roode bloemen en dat de ouderplant waarschijnlijk een bastaard is tusschen roode en witte soort.

We hebben plan zulks, dit jaar, nader te onderzoeken.

Zaad hiervan is ook alweer verkrijgbaar.

SPRENGER.

Zwerfblokken.

Op de Maandelijksche Vergadering, den 2den Pinksterdag l.l. gehouden te Maastricht, werd er o.a. gesproken over 't voorkomen van Zwerfblokken in Limburg.

Toen is de idee geopperd, om naar deze Zwerfblokken 'n nader onderzoek in te stellen.

Deze idee willen we nogmaals herhalen en ze in de belangstelling onzer leden aanbevelen.

Hoe dan moeten we gegevens over Limburgsche Zwerfblokken verzamelen?

Al wie 'n Zwerfblok weet liggen, gelieve ons: 1o. de juiste ligplaats aan te geven; 2o. zich de moeite te geven 't blok te meten; 3o. er, zoo mogelijk, 'n stuk van af te kappen en aan ons dat fragment op te sturen.

Ligplaats, grootte en steensoort der verschillende Zwerfblokken zullen we dan in 't Maandblad publiceren, hunne fragmenten 'n plaats geven in 't Museum.

Bestaat er mogelijkheid om ook opgave te doen van de grondsoort, waarin of waarop de blokken gelegen zijn, dan houden we ons daarvoor ten zeerste aanbevolen.

Jos. CREMERS.

Heugelijk nieuws.

Op diezelfde Vergadering te Maastricht, gaf de heer M. Ver Straeten inlichtingen, omtrent natuurmonumenten in de buurt van Weert.

Snel-handelend moest er, zoo betoogde hij, worden opgetreden, als men menige zeldzame plant daar tegen uitroeiing wilde behoeden.

De heer Mr. Haex stelde toen voor het benodigde geld bijeen te brengen, door 'n soort collecte onder de leden te houden.

Mr. van Oppen meende, dat 't beter zou zijn, om op eene volgende vergadering 't vormen van een fonds, tot aankoop van natuurmonumenten, nader te bespreken.

En aldus werd besloten.

Maar de heer Ver Straeten kreeg opdracht — en hij nam ze welwillend op zich — om intusschen stappen te doen, welke bedoelde terreinen in 't bezit zouden doen komen van 't Natuur-Hist. Genootschap.

Juist bij 't ter perse gaan van dit Maandblad zendt hij ons volgend bericht:

„Met de hulp van mijn ambtgenoot Custers en van pastoor Munnecom, te Ell, is 't mij gelukt voor de Natuurhistorische Vereeniging in handen te krijgen, het eenige mij nog (van de 7!) bekende terrein, waar *Spiranthes aestivalis* groeit.

't Perceel behoort toe aan de gemeente en was

in stukken verpacht aan verschillende boeren voor 15 jaren.

Die pacht van 't bedoelde stuk heb ik voor de Vereeniging overgenomen, ruim 2 H.A. voor f 2.40 per jaar.

De pacht duurt nog 7 of 8 jaar. Intusschen kan gezorgd worden, dat de Vereeniging het in eigendom verkrijgt.

Eindelijk dus een resultaat in die richting!”

Inderdaad 'n resultaat! en 'n mooi resultaat, waarvoor we den heer Ver Straeten en den heeren, die hem behulpzaam waren, hartelijk dank zeggen.

HET BESTUUR.

Hemerocallis fulva.

(Bruine Daglelie).

Dat vreemde planten wel 'ns verzeld raken in streken, waar men ze allermint zou verwachten, is genoegzaam bekend. Onze Limburgsche botanici hebben, op dit gebied, in de laatste jaren, heel wat „vluchtelingen” ontdekt.

Maar de *Hemerocallis fulva*, de bruine daglelie, 'n sierplant uit de Zuidelijke Alpen, hadden ze, voor zoo ver 'k weet, toch nog niet als „vluchtelingen” in Limburg gevonden.

Toch komt ze er als dusdanig voor.

En wel in de buurt van den Roermolen te Jabeek. Daar staat ze in vrij groote hoeveelheid.

Denkelijk is 'ns 'n wortelstok komen afdrijven met 't water der Roode beek, is in 't moeras toen terecht gekomen en heeft 't der plant mogelijk gemaakt zich langs vegetatieven weg te vermeerderen.

J. C.

Eene Moerasschildpad.

In de week vóór Pinksteren ving een inwoner van Schinveld in de buurt van Herzogenrath eene Moeras- of Zoetwaterschildpad.

't Beestje zat zich in de zon te koesteren, vlak bij de Limburgsche grenzen, n.l. tusschen Hanrath en Nievelstein. Waarschijnlijk heeft 't gehuisd in 't riviertje de Worms. Welwillend werd 't mij door den vinder afgestaan.

Door de goede zorgen van den Heer H. de Wever is 't Museum te Maastricht in 't bezit gekomen van 'n groot bassin. We hebben daarin en de Moerasschildpad, in 1911 gevonden nabij Maarland (Eijssden), en ook dit exemplaar ondergebracht.

JOS. CREMERS.

Vuursalamander en Vroedmeesterpad.

Volgens een geloofwaardig bericht uit Noorbeek, komt ook daar de Vuursalamander voor. Tevens huist hij in de vijvers van Rolduc.

Dr. de Wever zag, begin Mei, twee Vroedmeesterpadjes in een broeibak te Arensgenhout.

Zelf zagen we, einde April en begin Juli, eene Vroedmeesterpad te Bingelrade. J. C.

Officieel.

Nieuwe leden Natuur-Hist. Genootschap: Dr. J. H. VERNHOUT, Leiden; Mr. DU CELLIEE-MULLER, St. Lambertuslaan 16, Maastricht; Dr. C. WILLEMSE, Arts, Panterden; Dr. J. S. J. M. VAN LEENT, Heerlen.